Groep 1: Methode ‘zien, oordelen, handelen’

Vragen

Beantwoord volgende vragen aan de hand van de documentatie:

- Hoe werkt het de methode ‘zien, oordelen, handelen’?
- Wat deden de kajotters en kajotsters bij ‘zien’? Wat deden ze bij ‘oordelen’? Wat deden ze bij ‘handelen’?
- Zou je graag bij jou op school werken met ‘zien, oordelen, handelen’? Waarom wel? Waarom niet?

Stappen

Neem de documentatie door:

- Verdeel de infofiches
- Lees elk om de beurt een infofiche voor
- Vat in eigen woorden samen. Wat begrijp je? Wat begrijp je niet? Vraag uitleg aan elkaar en de leerkracht als je iets niet begrijpt
- Maak een mindmap met de belangrijkste ideeën

Schrijf een kort tekstje hierover

Maak een poster hierover:

- Neem minstens 2 foto’s op
- Neem de belangrijkste woorden op
- Zorg dat de kleur, het lettertype en de vorm aantrekkelijk en duidelijk is

Documentatie

KAJ-VKAJ-algemeen:

- KAJ: Kristelijke arbeidersjeugd
- VKAJ: Vrouwelijke Kristelijke arbeiderdsjeugd
- Kajotters: leden van de KAJ
- Kajotsters: leden van de VKAJ
- Oprichter en nationale proost: Jozef Cardijn
- Proost: priester die leiding geeft aan de lokale, gewestelijke of nationale kajottersgroep.
- De leden moesten:
    - minstens 14 jaar zijn (voor jongeren vanaf 11 was er de ‘voor-KAJ’ of ‘jong-KAJ’)
    - werken of werkzoekende zijn
    - niet getrouwd zijn
- De beweging opgericht in 1925 en bestaat nog steeds. Vanaf de jaren 1970 (toen veel jongeren langer schoolliepen) daalde het aantal leden heel sterk.
- In 1925 was er leerplicht tot 14 jaar. Daarna moesten vele jongeren gaan werken. Rond 1926 telde België volgens de kajottersbeweging 232.406 arbeiders en arbeidsters jonger dan 21 jaar, de jonge werklozen niet meegerekend.

Het doel van de KAJ-VKAJ was vermijden dat de arbeidersjongeren mentaal ten onder gaan in de fabrieken of werkplaatsen waar ze werkten. Meer specifiek: ze moesten dicht bij het geloof blijven en niet toegeven aan verleidingen als drank, geweld, gokken, brutaliteit en seks.

De KAJ-VKAJ leerden jongeren om zelf hun situatie te onderzoeken, te analyseren en iets te doen aan hun situatie. Daarvoor ontwikkelde de beweging de methode: “zien, oordelen, handelen”. **Elke week** bespraken de jongeren **in kleine groepjes** hoe ze de situatie thuis en op het werk “zagen”. Daarna beoordeelden ze wat ze er goed of minder goed aan vonden, vervolgens bepaalden ze actie- of handelingspunten.

Kajotsters op een studieweek in 1933

Het **“zien”** kwam in de jaren 1920-30 neer op de **“mistoestanden” in hun “werkmidden”** niet langer als normaal zien, maar ze herkennen als “goddeloos”. Met andere woorden: jongeren moesten met andere ogen naar hun situatie leren kijken. Er was in die tijd heel veel armoede. Dat betekende veel miserie. Een greep uit wat de kajotters “zagen”: “moordend werkritme”, “veel te lange uren”, “smerig stinkende toiletten”, “onzedige kleedkamers voor mannen én vrouwen”, “gemengd transport”, “kleine en vochtige was- en eetplaatsen”, “ongezonde lucht”, “hoge temperaturen”, “gebrek aan verluchting” en “gevaarlijke machines en producten”.

Cardijn ontwierp in 1922 een lijst van meer dan vijfhonderd **concrete vragen** als: ”Wie ben ik? Wat is mijn werk? Wat is mijn loon waard? Wat is mijn doel, mijn zin, mijn lot?” Die lijst bleef een leidraad voor kajotters en kajotsters om hun situatie te “zien” en te “beoordelen”.

De kajotters en kajotsters moesten niet alleen de goddeloze materiële toestanden **“zien”,** maar ook de mentale-morele gevolgen. De slechte werkomstandigheden werkten volgens de KAJ-VKAJ een “verdierlijkingsproces” in de hand. Dat zorgde voor **“werkmanskwalen”** zoals alcoholisme, onhygiënische woonomstandigheden, vuile kleding en een slechte opvoeding. Oudere werknemers maakten er volgens de KAJ-VKAJ een sport van de jongeren te “ontgroenen” door van hen te profiteren, hen te bestoken met “schunnige grappen” en “pesterijen” en hen aan te zetten tot ontucht. Jongeren moesten leren omgaan met dat “moreel geweld”.

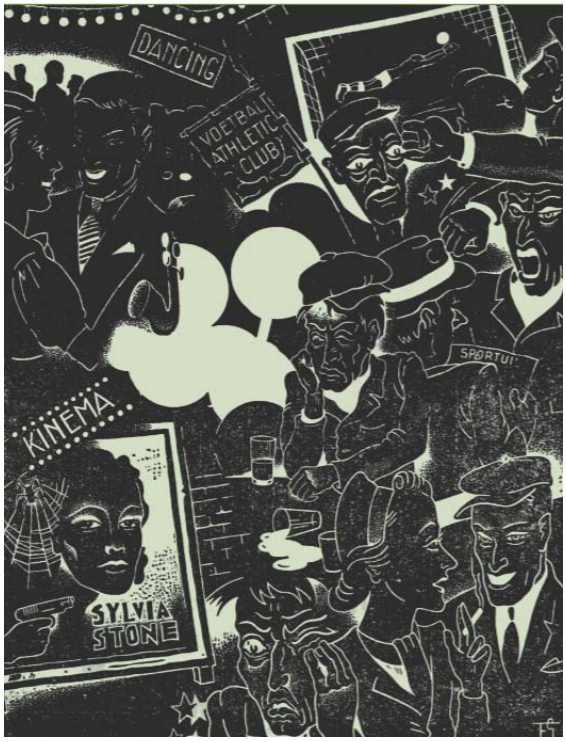

Katholieke affiche uit de jaren 1920, die de verleidingen van de arbeidersklasse afbeeldde

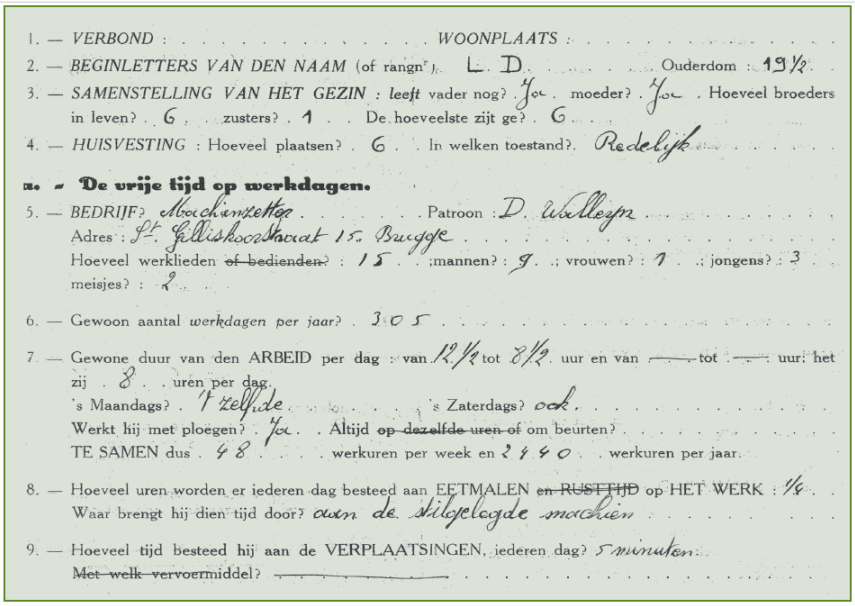

1. — *VERBOND* : . . . . . *WOONPLAATS* : . . . . . .
2. — *BEGINLETTERS VAN DEN NAAM* (of rangnr.) . L. D. . . . . Ouderdom : 19½ .
3. — *SAMENSTELLING VAN HET GEZIN : leeft* vader nog? Jac . moeder? Jac . Hoeveel broeders in leven? 6 . zusters? 1 . De hoeveelste zijt ge? 6 . .
4. — *HUISVESTING* : Hoeveel plaatsen? 6 . In welken toestand? Redelijk . . . . .

B. - De vrije tijd op werkdagen.

5. — *BEDRIJF*? Machinetten . . . . . Patroon : D. Walleyn . . . . . .
Adres : St. Gillisvoorstraat 15. Brugge . . . . . .
Hoeveel werklieden ~~of bedienden~~ : 15 . ;mannen? : 9 . ; vrouwen? : 1 . ; jongens? : 3 . meisjes? : 2 . .

6. — Gewoon aantal *werkdagen per jaar*? 305 . . . . . .

7. — Gewone duur van den ARBEID per dag : van 12½ tot 8½ uur en van —— tot —— uur; het zij 8 . uren per dag.
's Maandags? 1 zelfde . . . . 's Zaterdags? ook . . . . . .
Werkt hij met ploegen? Jac . Altijd ~~op dezelfde uren of~~ om beurten? . . . . . .
TE SAMEN dus 48 . . . werkuren per week en 2340 . werkuren per jaar.

8. — Hoeveel uren worden er iederen dag besteed aan EETMALEN ~~en RUSTTIJD~~ op HET WERK : ¼ .
Waar brengt hij dien tijd door? aan de stilgelegde machien . . . . . .

9. — Hoeveel tijd besteed hij aan de VERPLAATSINGEN, iederen dag? 5 minuten.
~~Met welk vervoermiddel?~~ —— . . . . . .

Een ingevulde bladzijde van de eerste KAJ-enquête over vrije tijd op het werk en thuis, 1929. De empirische enquêtemethode van Cardijn en zijn beweging was een erfenis van de sociale studiekringen van de opkomende arbeiders- en vrouwenbeweging. De enquêtes maakten het "oordelen" en "handelen" mogelijk.

Het **"oordelen"** moest in ten eerste gebeuren vanuit het geloof. Volgens de Kerk heeft elk mens **twee levensdoelen**: een werelds en een eeuwig doel. Het eeuwig of heilig doel kan via het handelen op aarde worden bereikt. Meer specifiek bereik je je heilig levensdoel door je dagdagelijkse handelingen met zorg en toewijding uit te voeren. De KAJ-VKAJ wilde dat jongeren in staat waren om te 'beoordelen' in hoever ze al dan niet afwijken van hun levensdoel. Het kwam er dus op aan om te aan te geven in hoever ze ijver, zorg en vlijt je dagdagelijkse taken op zich namen.

Het **"oordelen"** moest ten tweede gebeuren vanuit het christendemocratich principe van **wederzijdse rechten en plichten**. Volgens dat principe hebben zowel werknemers als werkgevers rechten en plichten ten opzichte van elkaar. Werknemers moesten hun werk goed doen, maar werkgevers moesten zorgen voor een goed klimaat in hun werkplaats. Kajotters en kajotsters leerden ook beoordelen of de arbeidsomstandigheden op hun werk goed waren. Een goede werkgever bood een rechtvaardiger loon, goede sanitaire voorzieningen, voldoende rust, een morele omgang met elkaar en gepaste werkuren

---

In een derde fase moesten jongeren bij de KAJ-VKAJ leren **"handelen"** naar de inzichten die ze na het 'zien' en het 'beoordelen' hadden opgedaan. Dat betekende dat kajotters en kajotsters moesten streven naar meer **voorbeeldig gedrag** en hun geloof moesten doortrekken in hun dagelijks leven. Concreet kon dit neerkomen op meer bidden, stoppen met schelden en pesten of schunnig opmerkingen vermijden, maar het kon ook gaan om actie voeren voor betere arbeidsomstandigheden.

Handelen kon ook het verspreiden van de kajottersbladen zijn. Hier is de VKAJ-Gent in 1934.

Is de schoolbank
't'end gezeten.
Het werkersleven
je verrast.
Ge wilt er vast wat
meer van weten
Dat geeft de
K. A. J. gegaat.

Welk beroep zou
je wel kiezen
Dat waarvoor je
bent in staat
Je zult er alkske
bij verliezen
>et wat voorlichting
en raad,

Met werkersklak en
blauwe hemden
Naar de fabriek
met werkerschoen.
Het kinderleven
is nu 't enden
De K. A. J. zegt
wat ge moet doen,

Daar zit ge, klein
en haast verloren
Tusschen mannen
groot en sterk.
Wat ge daar
zoaal moet hooren,
Past niet altijd
bij het werk.

Kajotter broer zal
u wel wijzen
Op de gevaren
van 't beroep.
U goeden raad er
dienst bewijzen
Is wat meer waard
dan een boek.

Men moet zich
weer versterken
Na een tijd van
harden strijd.
Aan ziel en geest hoeft
men te werken
In de uren vrijen tijd.

De boog mag niet
steeds spannen
Maar zoek nu eens
de echte vreugd.
Kajotters zijn geen
flirters mannen
Wij willen 'n reine
sterke jeugd.

Groep 2: Basisprincipe: “Zelfwerkzaamheid”

Vragen

Beantwoord volgende vragen aan de hand van de documentatie:

- Wat betekent “zelfwerkzaamheid”?
- Waarom was “zelfwerkzaamheid” een belangrijk principe in de opvoeding van jongeren uit arbeidersfamilies? Waartoe moest “zelfwerkzaamheid” bijdragen?
- Doen jullie hier op school ook veel “zelf”? Waarover krijgen jullie zelf verantwoordelijkheid? Waarover beslist de leerkracht/school? Zou je graag meer ‘zelfwerkzaamheid’ krijgen op school? Waarom wel? Waarom niet?

Stappen

Neem de documentatie door:

- Verdeel de infofiches
- Lees elk om de beurt een infofiche voor
- Vat in eigen woorden samen. Wat begrijp je? Wat begrijp je niet? Vraag uitleg aan elkaar en de leerkracht als je iets niet begrijpt
- Maak een mindmap met de belangrijkste ideeën

Schrijf een kort tekstje hierover

Maak een poster hierover:

- Neem minstens 2 foto’s op
- Neem de belangrijkste woorden op
- Zorg dat de kleur, het lettertype en de vorm aantrekkelijk en duidelijk is

Documentatie

KAJ-VKAJ-algemeen:

- KAJ: Kristelijke arbeidersjeugd
- VKAJ: Vrouwelijke Kristelijke arbeiderdsjeugd
- Kajotters: leden van de KAJ
- Kajotsters: leden van de VKAJ
- Oprichter en nationale proost: Jozef Cardijn
- Proost: priester die leiding geeft aan de lokale, gewestelijke of nationale kajottersgroep.
- De leden moesten:
    - minstens 14 jaar zijn (voor jongeren vanaf 11 was er de ‘voor-KAJ’ of ‘jong-KAJ’)
    - werken of werkzoekende zijn
    - niet getrouwd zijn
- De beweging opgericht in 1925 en bestaat nog steeds. Vanaf de jaren 1970 (toen veel jongeren langer schoolliepen) daalde het aantal leden heel sterk.
- In 1925 was er leerplicht tot 14 jaar. Daarna moesten vele jongeren gaan werken. Rond 1926 telde België volgens de kajottersbeweging 232.406 arbeiders en arbeidsters jonger dan 21 jaar, de jonge werklozen niet meegerekend.

De KAJ-VKAJ probeerde **tekort in de opvoeding** van werkende jongeren te vullen. Volgens Cardijn bereidden noch het gezin, noch de school, noch de fabriek de jongeren voor op het leven in de fabriek. Arbeidersouders waren zelf weinig naar school geweest en het lager onderwijs beperkte zich teveel tot het "voorschrijven" of het "inlepelen" van leerstof, wat niet aansloot bij de mentaliteit van arbeidersjongeren. De fabriek was helemaal geen plek waar jongeren konden leren, omdat arbeiders vaak bandwerk moesten verrichten aan een heel hoog tempo.

Het doel van de KAJ-VKAJ was **persoonlijkheidsvorming** en gedragsverandering. Dat moest niet gebeuren door de volwassenen rond hen, maar door de jongeren zelf. De KAJ-VKAJ gaf daarom veel verantwoordelijkheid aan de jongeren zelf. De jongeren moesten zélf hun situatie veranderen. De beweging geloofde dan ook heel sterk in het kunnen en de inzet van de jongeren.

In de KAJ-VKAJ moesten de jongens en meisjes dan ook **veel taken zelf opnemen**: zelf vergaderingen organiseren, zelf vergaderingen voorzitten, verslagen opmaken, zelf voordrachten geven en hun eigen vorming ter hand nemen. Dat was een uiterst vernieuwend uitgangspunt in de jeugdwerking. Het brak met de "betutteling" in andere jeugdorganisaties. Voor de oprichting van KAJ-VKAJ dacht men dat arbeidersjongeren en meisjes niet in staat waren om zelf hun jeugdbeweging vorm te geven en dus deden volwassenen dit voor hen.

Cardijn schreef in het Handboek der KAJ uit 1928: "*Er is maar één enkele doelmatige opvoedingsmethode die werkelijk zal aangepast zijn aan de leeftijd, de behoeften en de mentaliteit der jonge arbeiders, … een organisatie waar zij onder elkaar en voor elkaar,* ***zelf meewerken aan hun eigen vorming,*** *stilaan vertrouwd geraken met het beoefenen van verantwoordelijkheid, toewijding en edelmoedigheid… De KAJ zal geleid worden door de jonge arbeiders zelf."*

De jongeren in de KAJ-VKAJ werden geholpen door de **proost**, vaak de parochiepriesters. Hij trad op als raadgever en gaf religieuze vorming. Cardijn schreef hierover: "*Jongeren hebben niet de nodige kennis, noch voldoende ondervinding om helemaal op eigen vleugels te drijven. Zij moeten geleid worden, maar niet als kinderen, als leerlingen, wel echter als vrije zelfstandige jongens"*.

De kajottersbeweging was heeft met heel **veel succes** vele jongeren uit arbeidersfamilies gevormd. Omdat ze bij de KAJ-VKAJ leerden om te organiseren, te onderzoeken, te lezen en door te zetten, konden zich daarna opwerken. Velen werden na hun kajottertijd leidinggevende in hun bedrijf, engageerden zich in de politieke partij of vakbond, werden priester of journalist of gingen verder studeren. Voor vele oud-kajotters en -kajotsters was de KAJ-VKAJ hun "universiteit voor het leven". De beweging gaf hun de scholing die ze hadden gemist.

De slagzin "**Onder, door en voor mekaar"** maakte zelfwerkzaamheid door jongeren tot het voornaamste pijler van de beweging.

Het doel van de “zelfwerkzaamheid” was de **minachting voor zichzelf tegen gaan**. Door de slechte werkomstandigheden gingen arbeidersjongeren gingen leven met het idee dat ze vuil waren. Ze minachtten zichzelf en dachten in termen van: “we zijn maar werkmensen”. Daardoor verloren ze hun verantwoordelijkheidsgevoel, “verwilderden de zeden”, verwaarloosden ze zichzelf en raakten ze louter gericht op “lichamelijk genot”. De KAJ-VKAJ wilde in de eerste plaats het zelfrespect en zelfwaardering van de arbeiders en arbeidsters herstellen door ze terug te laten geloven in hun eigen kunnen.

VKAJ afdeling in Mortsel op een zelfgeorganiseerde fietstocht in 1927

KAJ-afdeling van Attenhove, 1929. De jongens kijken zelfbewust in de lens.

KAJ in Antwerpen, 1927, organiseerden zelf een verbroederingsfeest.

KAJ in Kalken, jaren 1930

Congres in 1934

Groep 3: werking in studiekringen

Vragen

Beantwoord volgende vragen aan de hand van de documentatie:

- Hoe werken de studiekringen? Wie was de leider of leidster van de studiekring?
- Wat was het doel van de studiekringen?
- Zou je graag bij jou op school in studiekringen werken? Doe je dat al? Hoe? Waarom zou je dat wel graag doen? Waarom niet?

Stappen

Neem de documentatie door:

- Verdeel de infofiches
- Lees elk om de beurt een infofiche voor
- Vat in eigen woorden samen. Wat begrijp je? Wat begrijp je niet? Vraag uitleg aan elkaar en de leerkracht.
- Maak een mindmap met de belangrijkste ideeën

Schrijf een kort tekstje hierover

Maak een poster hierover:

- Neem minstens 2 foto's op
- Neem de belangrijkste woorden op
- Zorg dat de kleur, het lettertype en de vorm aantrekkelijk en duidelijk is

Documentatie

KAJ-VKAJ-algemeen:

- KAJ: Kristelijke arbeidersjeugd
- VKAJ: Vrouwelijke Kristelijke arbeiderdsjeugd
- Kajotters: leden van de KAJ
- Kajotsters: leden van de VKAJ
- Oprichter en nationale proost: Jozef Cardijn
- Proost: priester die leiding geeft aan de lokale, gewestelijke of nationale kajottersgroep.
- De leden moesten:
    - minstens 14 jaar zijn (voor jongeren vanaf 11 was er de 'voor-KAJ' of 'jong-KAJ')
    - werken of werkzoekende zijn
    - niet getrouwd zijn
- De beweging opgericht in 1925 en bestaat nog steeds. Vanaf de jaren 1970 (toen veel jongeren langer schoolliepen) daalde het aantal leden heel sterk.
- In 1925 was er leerplicht tot 14 jaar. Daarna moesten vele jongeren gaan werken. Rond 1926 telde België volgens de kajottersbeweging 232.406 arbeiders en arbeidsters jonger dan 21 jaar, de jonge werklozen niet meegerekend.

De KAJ-afdeling van de Antwerpse Sint-Paulusparochie op uitstap in Zandhoven, ca. 1930.
De kajottersbeweging wilde haar leden een zinvolle vrijetijdsbesteding bieden, gericht op "de verheffing van de arbeidersstand". Sport en spel waren daarvoor veeleer lokmiddelen.

De studiekring van de KAJ van Bellegem, 1932.
In de studiekring kregen de toekomstige leiders hun eerste vorming. De proost speelde daarin vaak een belangrijke rol.

Naast veel ontspannende activiteiten was de studiekring de kern van de kajotterswerking. Dit was een **kleine groep van vijf tot acht jongens of meisjes**. In die tijd werkten jongens en meisjes altijd gescheiden omdat ze elk – volgens de toen gangbare opinie – andere interesses en sterktes hadden. In de studiekring leerden de jongeren de methode om hun gedrag te veranderen.

Het doel van de KAJ-VKAJ was **persoonlijkheidsvorming** en gedragsverandering. In een studiekring leerden de kajotters of kajotsters om hun situatie te onderzoeken en oplossingen te zoeken.

Concreet bereidde één van de deelnemers een thema voor door op **onderzoek** uit te gaan. Meestal ging het om een probleem uit zijn of haar eigen werkmilieu dat hij of zij aanbracht met recente feiten

en ervaringen uit zijn of haar dagelijks leven. Soms deed een studiekring ook een grootschalige enquête en peilden ze naar de arbeidsomstandigheden in ondernemingen uit de buurt.

Het onderzoek werd in een tweede fase voorgesteld in de studiekring. De leider of leidster probeerde vervolgens een **discussie "op voet van gelijkheid"** op gang te brengen. De andere leden spiegelden het onderzoek aan hun eigen situatie en zo probeerden ze beter zicht te krijgen op hun situatie. Tot slot formuleerden ze mogelijke oplossingen.

De leider of leidster van de studiekring was een oudere kajotter of kajotster die zich had opgewerkt tot een kernlid. De **kernleden** werden op hun beurt opgeleid door de **propagandisten**. Een propagandist begeleidde verschillende studiekringen in de regio (of gewest) en leidde de plaatselijke leiders of leidsters op tot kernlid. De kernleden moesten op hun beurt de gewone kajotters of kajotsters begeleiden.

Cardijn vatte de inhoud van de studiekring als volgt samen: *"Geen algemene bepalingen als: wat is de maatschappij, het loon, de arbeid, het syndicaat? … We moeten feitjes, gebeurtenissen en toestanden vertellen; ze voortdurend herhalen, concreet, op een levendige wijze. Elkeen moet* ***bewust worden van de vragen die zich stellen in zijn eigen leven****, zijn arbeid, zijn eigen ervaring … van deze levendige wijze moeten we opklimmen naar de principes en terug afdalen naar de gevolgen, naar de aan te nemen houding, de te volgen gedragingen".*

Naast de studiekring was er ook de maandelijkse of tweewekelijkse **ledenvergadering**. Ze begon met een gebed en een kort woordje van de proost, waarna de leiding een onderwerp uit de studiekring voorstelde dat gezamenlijk en vooral "actief " werd besproken. Regelmatig kwam een propagandist een voordracht houden. In een tweede deel volgde het "gezellig uurtje", liefst een "opvoedende waarde" had.

Een belangrijke taak van de KAJ-VKAJ was **"goede ontspanning"** bieden: *"Wij moeten aan de werkjongens gelegenheid verschaffen om hun vrije tijd op een nuttige, verheffende en aangename wijze door te brengen, … Wij kennen de aantrekkingskracht van danszalen, kino's (bioscopen) in de grote steden, van de kermissen op den buiten, … Tegenover al deze vermaak-ondernemingen, …, moet de KAJ voor de jongelingen vermaken inrichten, welke niet alleen fatsoenlijk en gezond zijn, maar waarvan een opvoedende kracht uitgaat".*

De Kajotsters trokken in 1930 op onderzoek uit in de volkswijken.

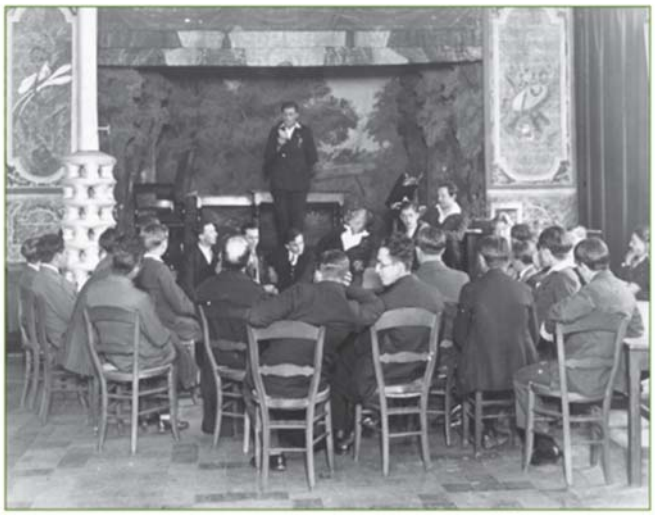

Studiekring KAJ in 1932

Groep 4: Jozef Cardijn in Laken

Vragen

Beantwoord volgende vragen aan de hand van de documentatie:

- Hoe kwam Cardijn er toe om zo'n grote en succesvolle beweging als de KAJ-VKAJ uit te bouwen?
- Welke eigenschappen maakten Cardijn zo populair?
- Vind je dat leerkrachten zouden moeten lijken op Cardijn? Waarom wel? Waarom niet? Wat spreekt je aan, aan Cardijn? Wat niet?

Stappen

Neem de documentatie door:

- Verdeel de infofiches
- Lees elk om de beurt een infofiche voor
- Vat in eigen woorden samen. Wat begrijp je? Wat begrijp je niet? Vraag uitleg aan elkaar en de leerkracht.
- Maak een mindmap met de belangrijkste ideeën

Schrijf een kort tekstje hierover

Maak een poster hierover:

- Neem minstens 2 foto's op
- Neem de belangrijkste woorden op
- Zorg dat de kleur, het lettertype en de vorm aantrekkelijk en duidelijk is

Documentatie

KAJ-VKAJ-algemeen:

- KAJ: Kristelijke arbeidersjeugd
- VKAJ: Vrouwelijke Kristelijke arbeiderdsjeugd
- Kajotters: leden van de KAJ
- Kajotsters: leden van de VKAJ
- Oprichter en nationale proost: Jozef Cardijn
- Proost: priester die leiding geeft aan de lokale, gewestelijke of nationale kajottersgroep.
- De leden moesten:
    - minstens 14 jaar zijn (voor jongeren vanaf 11 was er de 'voor-KAJ' of 'jong-KAJ')
    - werken of werkzoekende zijn
    - niet getrouwd zijn
- De beweging opgericht in 1925 en bestaat nog steeds. Vanaf de jaren 1970 (toen veel jongeren langer schoolliepen) daalde het aantal leden heel sterk.
- In 1925 was er leerplicht tot 14 jaar. Daarna moesten vele jongeren gaan werken. Rond 1926 telde België volgens de kajottersbeweging 232.406 arbeiders en arbeidsters jonger dan 21 jaar, de jonge werklozen niet meegerekend.

Jozef Cardijn was één van de vernieuwers in de Kerk die begin twintigste eeuw opstonden. Hij **studeerde, schreef en reisde vee**l. Hij stond in contact met andere intelligentsia binnen en buiten de kerk, in binnen en buitenland. Zo ontwikkelde hij een heel vernieuwende kijk op hoe een jeugdbeweging er moest uit zien.

De populariteit van Cardijn lag vooral in zijn **enorme geloof in de menselijke waardigheid** van alle mensen, ook de waardigheid van gewone werkmensen. Hoe vaak schreeuwde hij zijn kajotters en kajotsters niet toe dat in iedere arbeider en arbeidster dezelfde waardigheid school als in een koning of een koningin? Ook zijn uitspraak dat een jonge werkman meer waard was dan al het goud ter wereld, stoelde op dat principe.

Al jong ontwikkelde Cardijn een **sociaal engagement**. Als kind bleef hij niet doof voor de schrijnende verhalen over de toestand in de fabrieken. Ook toen hij parochiepriester was in Laken, trok naar de arme wijken waar normaal geen priesters kwamen, stuitte op onbegrip en hoongelach maar won tenslotte het hart van vele mensen. Hij ontpopte hij zich vrij vlug tot een vertrouwensman van het gewone volk. Zijn directe preken klonken hard maar raakten zowel de rijken als de minder bedeelde.

Volgens Cardijn was **de jeugd sleutel tot verandering** in de toekomst. Volwassenen zijn helemaal opgeslorpt door de werkelijkheid rondom hen. Ze hebben (vaak slechte) gewoontes ontwikkeld, waar ze moeilijk aan kunnen ontsnappen. Als je de samenleving wil veranderen moet je daarom inzetten op de toekomstige generatie: de tieners.

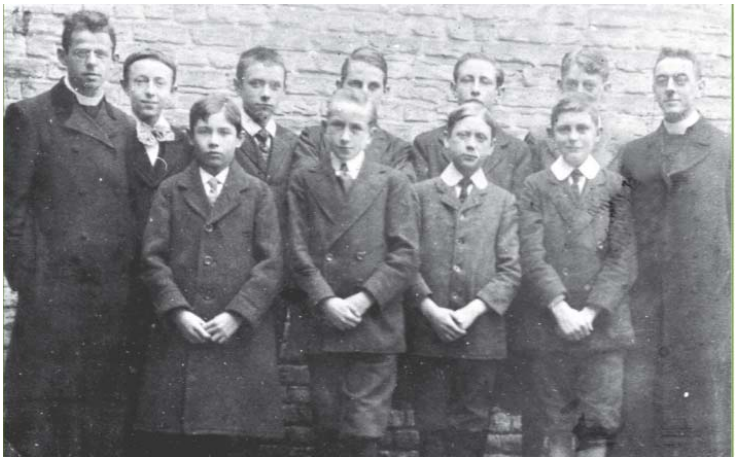

Eerste kajotterskern in Laken.

Toen hij ging studeren voor priester, meden **zijn vroegere vriendjes** uit de lagere school hem. Omdat hij het geluk had te mogen studeren beschouwden ze hem als een "vriend van de rijken". Hij leed hieronder doch vanuit het besef dat de jongeren vanaf hun twaalfde jaar aan hun lot werden overgelaten en vrij vlug in de zedenverwildering terecht kwamen, hield hij zich voor iets te ondernemen met het oog op de ontwikkeling van die jonge arbeiders.

Toen hij onderpastoor in Laken werd, omschreef de deken (= leider van priesters) hem als: *"Een magere **zieke onderpastoor** uit het Walenland die het in 't college niet kon volhouden. Al mijn sociale werken zijn kapot ... een vogel voor de kat!".* De deken had ongelijk.

Dit was het vergaderlokaal (plochke genoemd) waar Cardijn zijn eerste studiekringen hield. Eertijds in Kerkstraat 16, nu Mathieu Desmaréstraat. Het huisje verdween tijdens de uitbouw van de Cardijnschool

Huis op het Cardijnplantsoen tussen de dekenij en het huis waar vroeger de directeur van het kerkhof woonde. In dit huis woonde Cardijn samen met zijn moeder en zijn zuster

Cardijn richtte vanaf 1920 een aantal **studiekringen** op voor jonge arbeiders en bedienden. Deze bijeenkomsten werden gehouden op een zolderkamertje in de Pletinckxstraat. Daar werd de voorloper van de KAJ gesticht, een syndicaat voor jongens vanaf 14 jaar.

"La Grande Grille" in de Paleizenstraat-over-de-Bruggen (nu verdwenen). Dit verkommerde restaurant werd door de eigenares gratis ter beschikking gesteld van Cardijn voor de sociale vrouwenactie in Laken in 1913.

Praalgraf van Cardijn in de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Laken

Koninlijk Parklaan 14/16 Cardijnschool

Op 17 juni 1956 vierde de KAJ Laken het 50-jarig **jubileum** van Cardijns' priesterwijding. Een gedenkplaat werd aan de gevel van de achterzijde van de Cardijnschool in de Mathieu Desmaréstraat te dezer gelegenheid onthuld.

Cardijn kon ook speechen geven als de beste. Hij kon een heel jubelstadium in vervoering brengen met zijn woorden. Wil je hem zien speechen: zie: https://www.youtube.com/watch?v=B34MBKz1kIA